

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.

Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

Gondok és gondolatok iskolai év kezdetén

Szeptember elején előkíváncsoznak a gondok és gondolatok, régiak és újak, egyéniek és közérdekűek egyaránt. Itt most csak egy-két súlyosabb problémát tárgyaljunk.

Egyik a gyermekeink iskoláztatása. Beiratási díj, könyvek, tandíj, ruha, bentlakás, tápintézet. Mindez nemcsak egyéni kérdés, hanem közügy abban a vonatkozásban, hogy felekezeti református középiskoláink gyakori époly költségesek az egyházi tisztviselők számára, mint a nem egyháziaknak. Sőt van a mi iskolánknál olcsóbb állami iskola és internátus is. Miért? Nem lehetne-e a behivatalnokok számára kedvezményesen megállapítani a fizetendő díjakat a legmagasabb fokon is? Nem egyházi tisztviselők is viszik gyermeküket a mi iskolánkból állami intézetbe, de ennél még sajnálatosabb, ha behivatalnok teszi ugyanezt a magasabb díjak miatt. Legyen a református iskola jóléti intézmény is a behivatalnokok ismert szociális problémáinak csökkentésére, a magunkon segítés elve alapján legalább 10%-os kedvezmény nyújtásával a legmagasabb díjfokokozatokon is.

Másik, inkább közügyi kérdés, hogy egyházunk iskolafenntartó. Ebből folyóan mennyi teher nehezedik rá, hogyan bírja azokat, érdemes-e ezek vállalása? Ma gyakori az a vélemény és intézkedés, hogy az iskola csak káros teher, ezért szabaduljunk tőle: könnyebb s jobb lesz nélküle. Azt is mondják „beavatottak”, hogy a közeljövőt látva jámbor, elkésett téma ez már, mert nem rajtunk fog mulni, ami ez ügyben megkérdésünk nélkül történni fog.

Ne fessük a falra az ördögöt, mert a folytonos rémlátástól minél inkább beletörődőnek látszunk értékeink elvesztésébe, annál hamarabb és könnyebben elvégezhetik rajtunk a szanalásnak minősített csonkítást. Másodszor: ne szűnjünk meg hangoztatni a magunk más meggyőződését, mintegy hitvallást; mert a magunk református életosztónéval ragaszkodunk összes intézményeink megtartásához, sőt életosztónunk követel fejlődést és nagyobb élet-

teret. Végül saját belső értékeink ismeretében kell szüntelenül és erőteljesen hirdetnünk, hogy e haza földjén nemcsak magyar jellemekre, hanem református magyar egyéniségekre nélkülözhetetlen szükség van; elsorvasztásunk és megsemmisítésünk nem nyereség (ez osztrák katolikus értékítélet volt), hanem veszteség lenne az egész nemzeti közösségre. Nagy megfontolással kell tehát kezelni ezek alapján azt a kérdést, hogy érdemes-e, szükséges-e nekünk iskolafenntartó egyháznak lenni? Iskoláink megtartásával keressük-e a súlyos anyagi kérdések megoldását, vagy öncsonkítással?

E kérdésnél elvi állásfoglalásra és gyakorlati megoldásra van szükség. Tudnunk kell, hogy a reformációval velünk született a nemzeti nyelvű istentisztelet és az iskola. És ez nemcsak tünet, hanem jelleg, kellék, velejáró, mert alapvető reformációi elven épült együtt a templom és az iskola. Az elv pedig az, hogy ha anyanyelven kezébe adjuk Isten Igéjét a híveknek, akkor tanítsuk is meg az olvasására. Van ez olyan reformációi elv, mint amilyen evangéliumi öskeresztyén jelleg a gyülekezet lekipásztorváltató joga. Így akármelyikről való lemondás egyenlő az öskeresztyén és református alapokról való letéréssel.

Ha lehetetlenség szem elől téveszteni és el ejteni azt a tényt, hogy az evangéliumi református szellem más karaktert nevel, mint bármelyik egyéb: akkor lehetetlenség el ejtenünk a református felekezeti iskolát is, a nevelésnek hosszú idejű, szakszerű, állandó és oly maradandó hatású tényezőjét. Sőt még kell győznünk a világi közvéleményt s az egyházat is, hogy a református felekezeti alsó- és középfokú iskola a magyar hazában elengedhetetlenül szükséges és így érdemes az időbeli és mértékbeli állandó támogatásra.

Általában a felekezeti iskola értékesebb, mint bármely más jellegű iskola. Kétségbevonhatatlan, hogy hitben, erkölcsben, világ- és életszemléletben határozottabban kialakult jellemet nevel a minden-

napos, sőt mindenórás vallásos ráhatással, mint más iskola a heti két hittanórával és csupán jó állampolgárt nevelő eszményével és lehetőségével. Ezért kell ott lennie a kultúra irányítói között az egyháznak, mert ő az első (értékben és idői sorrendben is első) nevelő tényező. Ez pedig csak mint iskolafenntartó lehet. Nevelő munkáját kár volna szűkebb területre (csak templomra) szorítani, sőt ha adódik több más alkalom, mindenütt igénybe kell venni a szolgálatát. (Lásd a levante-törvényt s vezetőket.) Nevelni pedig nemcsak felnőtteket kell, hanem első sorban a gyermekeket, megragadva a gyermeki lélek fogékonyságát a vallásos ismeretek és érzések iránt (Márk 10:15). A már gyermekségtől fogva szentírást tudó lélek (II. Tim. 3:15) lehet jó fundamentumra épített karakter, aki meg is marad azokban, amiket tanult (14. v.), azaz kikristályosodott és megbízható jellem, akit nem hány ide s tova a tanításnak akármilyen szele; bölcsész lesz az idvességre attól a bölcsességtől, amely nem e világé, hanem amelynek kezdete az Úrnak felelme (Peld. 1:7) s amelyet nem pótol e világon semmi, nem található sehohol, csak Istennél (Jób 28:12—28). Ezt a bölcseséget, élet- és világszemléletet nem adhatja más, mint a felekezeti iskolai nevelés.

A református iskola pedig mindezen felül azért is értékesebb a többinél, mert evangéliumibb, meggyőződésre építettebb, egyedül Isten és Krisztus tekintélye előtt hódoló, nem veszélyes, hanem egészséges, szabadságra nevelt, misztikai túltengéstől, emberi elemektől mentes hitű, puritán és fégyelmezett erkölcsű jellemet képez. Óriási jelentőségű javunkra az is, hogy a református és magyar lélekszám százalékban kifejezve vitathatatlanul oly szerencsésen találkozik az egyenlőség határánál (most hangzott az előadás, hogy a reformátusok 98%-a magyar), ahogy egyetlen más felekezetenél sem. A református magyar nevelés képes tehát oly szerencsés teljességgel egybeötvözni a tiszta keresztyéniséget és a jó tulajdonságaitól meg nem fosztott fajmagyarságot. Így teremti meg az igazán keresztyén és magyar szellemet és jellemet. Ezért meríthető a református magyarságból mint ősforrásból nemzetfenntartó őserő. Nem azt vitatjuk, hogy a nem-református keresztyéniség visszavezethető-e Krisztusig, hanem azt állítjuk, hogy mibennünk a keresztyén és magyar vonás egyszerre, együtt teljesen egyenlő mértékben visszavezethető a keresztyén lelki és a magyar faji ősforrásokhoz. Joggal igényeljük tehát, hogy a magyar állami kultúrpolitika s annak természetesen szintén magyar reprezentásai minden elfogultság nélkül testvéri szeretettel, megértő támogatással, természetes és csonkítatlan anyagi áldozattal, szükségérzetből közeledjenek hozzánk s jöjjenek segítségére a református felekezeti iskolafenntartásnak, akkor is, ha ezek a testvér magyar vezető-egyénségek nem reformátusok (még inkább, ha azok), s akkor is, amikor nem csupán egyéni véleményüket nyilvánítják ünnepélyesen és kedvezően, hanem amikor hivatalosan intézik iskoláink dolgát.

Összefoglalva tehát: a reformációban velünk született alapvonalas, az ösztönös református élniakarás, értékeink ismeretéből eredő önbecsérszet és nemzetünk iránti hivatás- és felelősségtudat azok a belső indítóokok, amelyek következtében iskolafenntartó egyház lettünk, vagyunk és maradni

kívánunk. Ez ellen minden elmélet és mozgalom támadás református és magyar életünk ellen. Amikor tehát az iskolafenntartás jogával élve, ennek súlyos anyagi terhét is vállaljuk és hordozzuk: nem következetlenség s nem visszaélés azt kívánunk, hogy az iskolafenntartásra első- és másodsorban kötelek tényezőkkel oszljék meg a terhünk, és pedig közmegelegedésre megállapított és meg nem változtatható arányban.

Ennyit a kérdés elvi részéről. Az iskolafenntartás anyagi gondjainak és gondolatainak megvitatásához legegyszerűbb, legcélravezetőbb módszernek pedig azt vélem, ha elővesszük a népiskolai költségvetési nyomtatványt s csaknem tételenként vizsgáljuk meg a terheket és kívánságainkat illetve, javaslatainkat.

A személyi járandóságok között régi igény, hogy a kántortanítók fizetéséből emeltessek ki a kántori fizetés és e nélkül adassék nekik a fizetékiesztítő államsegély. A tanítói fizetéseknel rendezendő volna az értékegységes és százalékos helyi javadalom egyaránt. Ne legyen több sehohol a helyi értékegység 30-nál. Az így felszabaduló értékegységek fordíthatók új állások helyi javadalmára. Hiszen az állások szaporodásával nem szaporodott egyenlő arányban az egyházak földbirtoka fedezetül. Legyen a 30 értékegység maximális határ. Ugyanígy állapítsák meg az egyházak anyagi ereje alapján (a most készülő kérdőívek segítségével) a százalékos helyi javadalmak mértéke 10, 20, és 30%-ban, tehát három csoportban s az egyházak soroztassanak anyagi erejük szerint a megfelelő csoportba. Itt is maximális határ legyen a 30%. A 90, 80, illetve 70% pedig fizetékiesztítő államsegély.

A dologi kiadások között szóljunk először külön a tanítói nyugdíjjarulékról. Revízió alá kell venni a hozzájárulás $\frac{10}{13}$ és $\frac{3}{13}$ rész arányban megállapított mértéket, mert ez egyoldalú, rendezetlennel reánk rótt aránytalanul nagy terhet nem bírják az egyházak. Egy egészségesebb arányosítás megosztható az állam, az iskolafenntartó egyházközség, az iskolafenntartásra kötelek politikai község és a tanerő között és pedig visszamenőleg a sérelmes rendelet keltétől, kivéve a nyugdíjas tanerőket. A dologi kiadások többi tételének összege pedig felosztandó lenne az iskolafenntartó egyház és a fenntartásra kötelek politikai község között, az egyház anyagi erejéhez mérten szintén 10—90, 20—80, illetve 30—70% arányban. A 10, 20, 30%-ot elbírja az egyház. Természetes, hogy az iskolai költségvetés elkészítése tisztán az iskolafenntartó egyház joga és kötelessége, csupán az egyházi felsőbb hatóság számvevői, elnöki ellenőrzés és jóváhagyás alatt. Mindkét fél kötelek legyen ténylegesen kifizetni a megosztott összeg részes részét (nemcsak költségvetésbe állítani) még esetleg jogi következmények vállalásával is, hogy ne az egyház peresíttessék a község esetleges nemfizetése esetén. Természetes, hogy e megoldásnál az iskolai költségvetés elkészítése és jóváhagyása alkalmazkodni a községi költségvetés terminusához.

Szónak kell esni még az egyházi adóról és behajtásáról. Az egyházi számvevőségek jóváhagyását elnyert adónak együttes kezelésbevétele, vagy mint hátraleknak behajtása feltétel és korlátozás nélkül történhessék. E nélkül túllépi az igazság és jogosság határát, egyoldalú hatalommal eljáró és következet-

len az államnak minden olyan követelése, mely az iskolafenntartó egyházzal szemben áll fenn, legyen az bármi: adó, illetékegyenérték, tanítói nyugdíj, kölcsöntörlesztés stb. Az egyházi törvények I. tc. 5. § és VII. tc. 11. §-ai alapján a jus advocatiae maradéktalan teljesítése teszi jogossá az államot annak követelésére, hogy az egyház tartozásai is maradéktalanul teljesíthessenek. Az egyoldalú igény és szankciókkal záródó követelések közé tartozik intézményeink korszerű, modern színvonalra emelése, így a Kollégium internátusa iránti igény is. Nem hallgatható itt el, sem a kis ekleziáknak, sem a Kollégiumnak az az áldozatkész bőkezűsége, melyvel annakidején igen nagy összegekkel siettek az állam segítségére a hadikölcsönnel, amely áldozat miatt lett kopott, szegény, elmaradt a most kifogás alá esett internátus. Hogy modernné lehessen, mikor kapja vissza kölcsönadott pénzvagyonát az államtól? Mert a követelés, a bezárás veszélyével, már elhangzott az államtól. E helyett inkább méltók vagyunk mi, a saját csekély vagyonunkon felüli állami támogatásra, mint a lényegileg egyet jelentő áldozathozatal és refundálás variálásának, bár dicsőséges, de fejlődést gátló, ezért keserves szerepére. Lélektanilag is elhibázott a folytonos áldozathozatalnak egyoldalú elvárása. Tehát azonnal és folyton eleget tesz az egyház a kis iskolák és a nagy Kollégium fenntartása körül támasztott állami anyagi igényeknek, mihelyt az állam is eleget tesz az anyagi támogatás iránti törvényadta igényünknek, illetve köteleességének.

Összefoglalva nagy vonásokban tehát: osztások fel az iskolafenntartás személyi terhe az egyház és állam között; a dologi pedig az egyház és község között. Ezzel az állami és községi támogatással elbírnak az iskolák terhet s a szellemkölcsei értékek szolgálata közben nem vérzünk el anyagiakban. Református népünk ugyan, mint község lakója és állampolgár, így is kétszeresen vállalja a terhet az iskolai adóval együtt a községi és állami adóban is, de ezzel szerez jogot a felekezeti iskolafenntartáshoz. Hogy pedig érdemes legyen ez az áldozat, azt szintén biztosítanunk kell. Ma ugyanis gyakori kérdés, hogy érdemes-e iskolát tartanunk. Az érdemesség kérdése más szóval az, hogy megkapjuk-e a különös teherrel, t. i. a református felekezeti iskolai adóval szemben a különös eredményt: a református keresztyén személyiséggé s egyháztaggá nevelt egyéniséget?

Ezt a református jellemzőt két speciális tényezőnek tökéletesebb munkájával vélem biztosítani. Az egyik a tanítóképzőintézet, amelynek feladata képzetesebb és egyházasabb tanítónevelés; a másik az egyházi iskolafelügyelet, amely főleg a református keresztyén öntudatra és egyháziasságra nevelést hivatott szorgalmazni. Így kellene a református többletet kitermelnünk, megkövetelnünk és (véleményem szerint) meg is kellene fizetnünk. Hajlandó volnék a valóban megállapítható református iskolai többletmunkáért tiszteletdíj jellegű anyagi jutalmazást adni tanerőinknek, abból a fedezetből, amely anyagi terheink megosztással való könnyítése révén felszabadulna. Ezt a jutalmat tisztán a felekezeti iskolafelügyelet szakértő és igazságos minősítésétől tennem függővé. Ezzel az eljárással valószínűleg munkálhatnánk annak a gondnak az elhárítását, hogy a tanerők áramlása ne a mi iskoláink-

tól történék az államiak felé, hanem fordítva. Nagyobb kínálatból tökéletesebb szelekció. még nívósabb tanerő sereg, gazdagabb eredményű tanítói-nevelői munka lenne az eredmény bizonyosan.

Gondok és gondolatok a sok közül az iskolai év elején, amelyek érettek² arra, hogy foglalkozzunk velök.

(Hajdúbagos.)

Kardos Lajos.

A németországi elemi iskolák helyzetképe

Kedves vendég járt a napokban szerkesztőségünkben: Futó Klára, a debreceni Dóczy elemi iskola I. osztályának tanítónője, Futó András püspöki titkár, egyházkerületi tanácsbíró leánya. Ő a nyár elején egy hónapot töltött Münchenben, az ottani Goethe-intézet meghívására. Ennek a tanulmányútnak, mellyel tanfolyam volt összekötve, hatvan résztvevője volt Európa baráti államaiból. A tanfolyam keretében délutánként heti 14—16 órában elméleti előadásokat hallgattak. Ő délelőttjeit arra használta fel, hogy egy-egy elemi iskolában különböző tanerők tanóráin hospitált. Ott július 15-ig tart a tanítás. Ehhez a német kultuszminiszteri engedély kellett, amit a legrövidebb időn belül megkapott.

Kérdésünkre elmondja, hogy a német elemi oktatás I—VIII. osztályú elemi iskolákban kötelezően folyik. Az iskolák mind államiak, felekezeti iskola nincsen. Az oktatás javarészt egyforma a mienkkel. A legnagyobb eltérés az, hogy a német iskolákban az I. osztálytól a VIII-ig mindenütt be van vezetve a nemzeti szocialista politikai tanítás. E tantárgy számára gondosan, egységesen eltervezett keret van megadva, melyet a tanító tölt ki. A felsőbb osztályokban a napi politikai eseményeket is tanítják. Ez oktatás célja a nemzeti együttérzés felkeltése és ébrentartása. Érdekes bizonyosságot beszél el Futó Klára a II. elemisták politikai tájékozottságának. Amikor őt a tanító bemutatatta a gyermekeknek, azok rögtön elmondották, hogy „a magyarok barátaink, a bolsevisták ellen velünk harcolnak”, a térképről pontosan megmutatták Csonka-Magyarországot. A felsőbb osztályosok jegyzetekkel gazdagon ellátott füzetében (már akkor az összefoglalók voltak) az is fel volt tüntetve, hogy csonkaságunkból valamit visszanyertünk.

Általában azt tapasztalta, hogy a magyarság iránt őszinte rokonszenv nyilvánult meg a növénydekeknél és tanítóknál egyaránt.

A vallásnevelés dolga nagyon érdekelte, mert efelől idehaza ellentétes híreket hallott; kiválóan figyelte tehát. Az elemi iskolákban heti két órában kötelező a vallásnevelés, ezt a Tanterv és Utasítás előírja. A vallást az illető felekezet lelkeszei tanítják, a tanrendbe beillesztve. Az állam nem szól bele, szabadkezet ad, csak politizálni nem szabad. Egyáltalában a papok politikai tevékenységet nem fejthetnek ki, a lelkiek terén azt csinálhatják, amit akarnak. Látta a vallástankönyveket is, amelyek nagyjában egyeznek a mienkkel. A II. osztályos vallástankönyv például 185 oldalas, alapos, kimerítő,

illusztrált, pedagógiailag helytálló mű. Több római katolikus és evangélikus vallásórát hallgatott különböző osztályokban. Úgy tapasztalta, hogy az Ószöveget minden vonalon tanítják.

Evangélikus templomban istentiszteletet hallgatott, amely után húszperces gyermekistentisztelet volt elemi iskolások számára, majd csoportokban vasárnapi iskolai tanítás, melyet önkéntes tanítók végeztek. Azt látta, hogy a felnőttek szorgalmasan járnak templomba, valamint az ifjúság és katonaság is, önkéntesen. Egy alkalommal egymásután öt templomba be sem jutott, olyan sokan voltak, csak az ajtóban volt kénytelen megállni.

Elmondja, hogy a tizedik életévétől minden gyermek, a lányok is, a Hitlerjugendbe tartoznak. Az V. elemisták már a Hitlerjugend tagjai. Nem igaz, hogy a gyakorlatokat vasárnap tartják. Azt látta, hogy kedden délután tartják az elemiben.

Elmondja, hogy nagyon jelentős a sportnevelés és az énektanítás. Mindkettő sokkal fokozottabb mértékben folyik, mint nálunk. A testnevelési órák száma igen nagy: alsó osztályokban heti három, a felsőkben heti öt óra. Nem elaprózott tornaórákat tartanak, hanem „sportdelelőttöket”, amikor másnemű tanítás nincs. Rendesen sportpályán vagy uszodában folyik a testnevelés. Ennek tulajdonítja, hogy pompás életerős városi és falusi gyermekeket látott. Mind jól táplált és jól töltözt, a kül- és belvárosi gyermek egyformán. Olyan eset, hogy valamelyik gyermek ruhátlanság, vagy cipőhiány miatt ne járna iskolába: nem fordul elő. A normális létszám egy osztályban 40. Természetesen most több is előfordul, mert a háborús nehézségek miatt összehasonásokat kellett bevezetni.

Az ének- és zeneoktatás szintén megragadó, általában a kedélyi nevelésre nagy gondot fordítanak. A gyermekek rengeteg dalt tudnak, természetesen elsősorban hazafias dalokat. A kottaolvasásban tökéletesen jártasak. A felső osztályosok számára énekkar is van, ahol három-négy szólamra énekelnek. Az egyházi énektanítást is figyelemmel kíséri. A gyermekek az istentiszteleten és a vasárnapi iskolában nagyszerűen énekeltek.

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

Jegyzőkönyv. Felvétellett Tiszanagyfaluban 1942 aug. 16-án délután 5 órakor a református iskolában tartott egyházközségi közgyűlésen. Bartha László esperes elnöklete alatt jelen vannak ifj. Nagy Sándor lelkipásztor, Dr. Nagy Lajos főgondnok és a közgyűlés szavazati joggal bíró tagjai, 2. szám. Bartha László esperes jelenti, hogy a főtiszteletű Püspök úr nyomtatékosan elkötelezte arra, hogy a tisznanagyfalui egyház belső rendjét, építkezésből folyó peres ügyét és anyagi dolgait mielőbb rendezze s ehhez a munkához kéri az egyházközségi közgyűlés jelenlévő tagjainak megértő jóakarátát. Tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy Csikai József építőmester újabb egységet ajánlott, mely a presbitérium határozata szerint is alkalmasnak látszik arra, hogy a peres építkezési ügy békés úton befejezést nyerjen. De mert ehhez pénz is kell, az arról való gondoskodás a gyülekezet tagjainak a kötelessége. A helyzet megvilágítására szembeállítja a sápi egyház helyzetét a tisznanagyfalui egyház helyzetével. Amikor 10 P volt a búza ára

Sápon, 3000 P költségvetési szükséglet fedezetére kivetettek évenként 300 q búza egyházi adót és annyit fizetnek ma is. De a változott viszonyok ellenére az egyháznak nincsen semmi baja, mert a 300 q búza ma nem 3000, hanem 9000 P bevételt biztosít és így az egyház szükségleteinél az ár-emelkedés által okozott változás könnyen fedezhető. Ezzel szemben a tisznanagyfalui egyház 4000 P körüli költségvetési szükségletének fedezetére a 10 P-s búzára idején nem 400 q búzát, hanem 4000 P-t vetett ki és vet ki ma is és így a sápi egyházzal szemben változatlan adókules mellett évi 8000 P-vel hátrányosabb helyzetbe jutott, mert ha ott is 400 q búzát vetettek volna ki az egyház szükségletének fedezésére, akkor ma nem 4000, hanem 12.000 P volna az egyház bevétele. Ennek az értékvesztésnek a pótlására a presbitérium olyan egyhangú határozatot hozott, hogy az eddigi 57% egyházi adókulesot változatlanul fenntartja, az érték-változás pótlására és az egyház tartozásainak rendezésére pedig, egyelőre hat évre, már a folyó 1942. évre is számításba véve — kat. holdanként 5 kg.-mos — búza értékadót vet ki, hogy így az egyház minden tartozása kiegyenlített nyerjen. A presbitérium határozat ismertetése után, elnöklő esperes felteszi a kérdést, hogy van-e az ellen valakinek ellenvetése, tud-e valaki ajánlani jobb megoldási formát, vagy elfogadja a közgyűlés is a presbitérium határozatát. Miután a feltett kérdésre és felhívásra senki más javaslatot nem tett és senkinek ellenvetése nem volt, Bartha László esperes a presbitérium azon határozatát, hogy az egyház anyagi ügyeinek és tartozásainak rendezésére hat éven át kat. holdanként 5 kg. búza értékadót vet ki, egyhangúlag elfogadottnak jelenti ki.

A nyírábrányi leányegyház önálló missziói lelkész állás szervezésével, önálló egyház óhajt lenni. Úgy látszik, hogy a kicsik által tanítja az Úr a nagyokat is szolgálatra és bölcsességre.

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

A békésbánati egyházmegye szeptember 24-én tartja közgyűlését Hódmezővásárhelyen; 23-án délután tanügyi, számvevői, belmissziói bizottsági és lelkészegyesületi gyűlések lesznek.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Az egyházmegye őszi gyűlése szeptember 29-re van kitűzve, d. e. 9 órára Debrecenben, az egyház tanácstermében. Szeptember 28. d. e. tanügyi és missziói biz. gyűlések; délután 4 órakor előértekezlet; 6 ó. számadásvizsgálat; 29-én d. u. 4 órakor bírósági ülés.

Peleskey Károly debreceni segédlelkész a máramaroszigeti főgimnáziumhoz vallás tanárrá választották. Gőnczy Sándor debreceni segédlelkész Nagyváradra távozott hitoktatói állásba.

A debreceni presbitérium egyhangúlag hívta meg lelkipásztorául **Dr. Ferenczy Károly** egyházkerületi missziói lelkészt. A presbitérium aug. 28-án, pénteken tartotta gyűlését D. Dr. Révész Imre püspök és Dr. Kölesy Sándor főgondnok elnöklete alatt. Előbb a távozó lelkipásztor, Dr. Soós Bélát búcsúztatta a presbitérium. Az elnöklő püspök kifejezte azt a reményét, hogy a debreceni gyülekezet nem veszíti el végkép az egyetemi tanárrá kinevezett Dr. Soós Béla munkáját. Majd a Csapó-uteai egyházrész tanácsának indítványára egyhangú lelkesedéssel kimondotta a presbitérium, hogy a megüresedett lelkipásztori állásra Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi missziói lelkészt hívja meg. Az elnöklő püspök a határozat kihirdetése kapcsán hangsúlyozta, hogy nagyon öröndetes a debreceni gyülekezet példamutató egyetértése új lelkipásztorra kiválasztásánál. A súlyos idők és a bibliai követelmények egyaránt indokolják, hogy így kell a jövőben is lefolytatni Debrecenben a lelkészválasztásokat.

A debreceni presbitérium tanítókat is választott aug. 28-i gyűlésében. Két férfitanítói állásra Fekete Béla karcagi és Loós Gyula hajdúszoboszlói tanítókat; két női állásra pedig Bódi Szeréna és Tóth Erika tanítóknak választotta meg.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Parókiaavatás Császlóban. A kis császlói református egyház Filep Gusztáv lelkipásztor buzdíklódása és a hívek áldozatkészsége folytán mintegy 20.000 P értékben új

Lelekipásztori lakást épített ezekben a nehéz időkben. A szatmári egyházmegye ezen ekkleziájára nemrég hozta rendbe iskoláját, renováltatta tornyát és építette a parókhia udvarán melléképületet. Újra megbizonyosodott, hogy minden lehetőség a hívőknek. Az új parókia avatása alkalmából augusztus 23-án a templomban, a lelekipásztor rokona: Kics Gyula kismaményi lelkész, az új parókián a lelekipásztor nejeinek bátyja: Kósa Béla kisári lelekipásztor hirdette az Igét. Mindannyian szamosszegiek. E derék községből. Szamosszegeiről most hat lelekipásztor szolgál a szatmári egyházmegyében.

I R O D A L O M

Vásárhelyi János erdélyi püspök pár évvel ezelőtt „Számadás” gyűjtőim alatt adta ki különböző cikkeit és beszédeit. Most annak folytatásaként „*Krisztus szolgálataiban*” címmel, vaskos 320 oldalas kötetben egy év vasárnapjait és ünnepeit betöltő igehirdetési anyagot bocsátott közre. Mint az előszóban mondja, ez a kötet is számadás arról, hogy miként hirdette az örök Igét Erdély templomaiban az elmúlt közelebbi években. Nehéz, komoly idők voltak ezek, állapítja meg a szerző. Mi pedig viszont megállapítjuk, hogy a püspököt bárhol megjelent: Evangéliumot, azaz örömhírt hirdetett; minden beszédéből kicsillan a vigasztaló erő, a bátorító hang, a szebb jövő inaugurálása. Vásárhelyi János püspököt igehirdetését mindig könnyedség, természetesség és megragadó közvetlenség jellemzi. Ezek az életelemek sugároznak mostani könyvéből is; ezek az ő egyéniségének vonzó és kedves alapvonásai. De jellemzi a beszédek a gazdag biblicitás is; állandóan, mondhatnók lépésről-lépésre haladva idézi az Írásokat s idézetei mindig üdítően hatnak. Meg kell még említenünk a beszédek rendszeres felépítését, gondos logikai rendjét, melyet a nagynevű szerző sohasem téveszt szem elől s mi is érezzük, hogy erős és biztos kéz vezet bennünket Isten kijelentésének ösvényén. Mennapság, amikor az elmondott beszédek kiadásának inflációja van, álljunk meg tiszteletadással és tegyünk kivételt ünnepélyes hangon ezzel a díszes és értékes kötetrel, mely messze kimagyaslík az idej egyházi irodalmi terméséből s ki fog magaslíni lelekipásztóivereink könyvespolcáról, ahol igen szeretnők viszontlátni ezt a becses művet. A debreceni „Méliusz” könyvesboltban megszerezhető. (U. S.)

Szenes László: A debreceni Egyetemi Templom. Nagy érdekes, eleven kis füzet (30 oldal) jelent meg a debreceni könyvpiacra, amelyet minden héten szívesen látunk. A debreceni egyetemi (nagyerdei) egyházközség vezető-lelkésze ismerteti benne a nemrég megnyílt egyetemi templomot, kedves közvetlenséggel, könnyed előterjesztési formában. Leírja a templom eredetét, elhelyezését, stílusát, beosztását, három épületrészét: a templomot magát, a templomhelyiség alatt lévő ú. n. templomházat (gyülekezeti termeket) végül a templomhoz épített mögöttes épületrészeket: hivatalokat, lakásokat, gépházakat. Legérdekesebb része a könyvesbolté, a templom ablaküvegein látható bibliai képek (prédikáló képek) elvi megokolása és gyakorlati leírása. Ebben a vonatkozásban az egyetemi templomot, annak immár elköltözött nagynevű elgondolója és eszmei tervezője, Csikesz Sándor: mintául szánta. Ezeket az alapvető gondolatokat ismerhetjük meg a füzetből, amely tehát fölébe emelkedik a helyi jelentőség szűkebb korlátainak. Melegen ajánljuk a füzetet olvasóink figyelmébe. Tiszta jövedelme az egyetemi templom hiányzó orgonája költségeire fordíthatik. Megrendelhető a Méliusz-könyvesboltban Debrecenben. (U. S.)

Okos Gyula ökecskei lelekipásztor előfizetést hirdet „A Te Igéd az én számban” címmel, folyó év adventjére megjelenendő művére. Három kötetben, kb. 800 oldal terjedelemben harminc évi szolgálata alatt elmondott egyházi és egyéb alkalmi — harszerű — beszédeit jelenteti meg. Előfizetési ára 24 P.

H A L O T T A I N K

Rác Jenő, a hajdúböszörményi református Boeckai-gimnázium igazgatója, folyó évi szeptember hó 1-én, rövid, súlyos szenvedés után, 59 éves korában elhunyt. A megboldogult 1907 óta minit tanár, majd mint igazgató szolgálta iskolájában az egyetemes magyar és református nevelés ügyét. Mint az illetékes igazgatótanács és tanári kar által kibocsátott gyászjelentés jellemzi: „szigorú volt, hogy derék embereket adjon nemzetének; jó szívvel látta és támogatta a maguk erejéből haladókat. Fărădhatatlan volt a munkában, példaadó a vezetésben. Non omnis moriar”. A B. F. R. A.

K Ü L Ö N F É L É K

S. Szabó József honoris causa doktorráavatása. Az ősz tudósok a debreceni Tisza István Tudományegyetem díszdoktorai sorába való beiktatása aug. 29-én folyt le. Tekintve az ünnepelt korát és j lenlegi gyengélkedő állapotát, az egyetem tanácsa úgy döntött, hogy a díszdoktori oklevelet S. Szabó József eglédi lakásán adják át az egyetem képviselői: D. Dr. Kállay Kálmán rector és Dr. Erdős Károly hittudománykari dékán. Itt folyt le az egyszerű, megható ünnepség, melyen először Dr. Erdős Károly ismertette S. Szabó József érdemeit, majd a kar határozatából a honoris causa doktorráavatásról. Majd D. Dr. Kállay Kálmán mondott avatóbeszédet. „Méltóságos Díszdoktor! azok közé a tudósok közé tartozott mindig — mondotta többek között —, akik számára a tudomány szeretése egyútté tartozott az Isten szeretésével... Ebben az oklevélben érezté meg Méltóságod a tudományának, személyének és egész puritán életének őszinte megbecsülését. De érezté meg hálánkat is a nemis példaadásért, amellyel előtűnik jár a tudomány önzetlen és tiszta szolgálatában... Amidőn Isten gazdag áldását kívánom Méltóságod további életére és munkájára: ezzel a kézfogással Méltóságodat a m. kir. debreceni Tisza István Tudományegyetem díszdoktorává avatom...” A rector beszédére S. Szabó József meghatótt szavakkal válaszolt, meleg köszönetet mondva a kitüntetésért.

Új kollégiumi tanárok. A Kollégium igazgatótanácsa és tanárválasztó küldöttsége gyűlést tartott, mely alkalommal a gimnáziumhoz Pöze Lajost magyar-német szakra, Varga Zsigmondot latin-német szakra, a tanítóképzőhöz: Hadas Balázst magyar-német szakra tanárokkal választották.

Kiáltó szó. A Nyíregyházán megjelenő Görögkatholikus Szemle szerkesztője nemrég udvarias hangú levélben kérte tőlünk, hogy lépünk vele csereviszonyban; ennek mi azonnal készséggel eleget tettünk, hogy ezzel is kifejezésre juttassuk felekezeti közti békés szándékunkat. Az említett lap aug. 16-1. 28. számában, a 3. oldal közepén megragadta figyelmünket egyik közleményük, melynek ez a címe: „Le a szektásokkal!” A külföldről pénzelt „Jehova tanúi” vagy „Bibliakutatók” szektájával foglalkozik a cikk s többek között szövege az: „Nálunk Magyarországon is több helyen megjelentek a szektások és itt-ott, főként a protestánsok sorából, hódítgatnak is.” Majd így fejezi be a gondolatot: „Szóval okos ember nem lesz szektás, a butaság viszont meleggázza annak.” — Eddig a nagyszerű cikk. Kéi megjegyeztünk van reá. 1. Nem is tudtuk, hogy olyan lappal kerültünk csereviszonyba, amelynek szótárában a „butaság” szó elfogadott és helytálló. Ugyanezen

lappeldány utolsó oldalán az egyik elm így hangzik: „Az emberi o-sobaság...” Ill szerencsére már nem reánk történik allúzió. 2. A felállított mérleg igazán frappáns: odaát nem hódít a szekta; a protestánsoknál igen, mert hiszen a butaság meleg-ágya annak. — Nagyon köszönjük a diagnózist és felírjuk a felekezeti béke „kövelet” rovatában. Sajnos, hasonló kulturált kifejezésekkel nem szolgálhatunk. De majd elő a mi örök, amikor betelik a latin közmondás: „Vicem pro vice reddo tibi bone vicine.” A családás annál jobban fáj, mert nem ez az első tüszúrás, amit görög katolikus testvéreinktől szenvedünk. (A „testvér” szót jövőben kénytelenek leszünk kerdőjellettel ellátni.)

Egyházkerületi választások. Az egyházkerületi szavazatbontó-bizottság a múlt héten bontotta fel a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés által elrendelt szavazások eredményét. A felbontott szavazatok, alig egynéhány, egyes nevekben nem egyező kivételtől eltekintve, imponzans többséggel a következőkre estek: egyházkerületi lelkesítő tanácsbírákka választottak Boross Jenő szatmári és Szűtör Jenő beregszászi lelképásztorok; egyházkerületi világi tanácsbíróvá választott vitéz Dr. Nadányi János bihari alispán; zsinati rendes képviselővé választott Dr. Csáky Lajos hódmezővásárhelyi főgondnok; zsinati pótképviselőkké választottak Bakó László szegedi lelképásztor és Szilassy László debreceni főispán. Mindnyájukat szeretettel üdvözljük.

Kiállítás a mélységből. Az apagy (Szabolcs m.) anyae gyház vezetősége fájdalmas kiállást küldött szerkesztőségünkbe s tudomásunk szerint minden lelképásztori hivatalhoz, melyet meleg ajánlással és igazolással látott el Porzsolt István eszperes, valamint mind az öt egyházkerületünk püspöke. Amikor a magunk részéről is hozzácsatoljuk a legteljesebb ajánlást, helyénvalónak tartjuk, hogy ideiktassuk a mélységből kiálló körlevélnek alábbi sorait: „Valamikor fényes, virágzó volt a napkori egyház. Egyházmegyei levéltárban őrzött adatok szerint, Napkor 1597-ben már virágzó anyae gyház volt és 1605-ben ordinálták lelkészéül Szentmártoni Ferencet, 1686-ban pedig Debreceni Györgyöt. Zoványi György püspök 1736-ban ismét összeíratta a kerület anyae gyházait, Napkor még mint anyae gyház említették. 1752-ben elűldözték Napkorról a reformátusokat, ez időtől kezdve a Rákóczi György jó magyarjai, a kuruc kölvínisták, már nem szerepelnek, elfizettek a községből és a ma is ott élő svábok telepedtek le helyükbe. A napkori róm. kath. plébános kezébe kerültek a református egyház szent edényei, anakönyvei is. A ma is fennálló róm. katolikus egyház anakönyve 1763-ban kezdődik és a meglévő róm. katolikus templom, református templom volt. Azóta szünetel a református egyház, de most Isten szent akarata, hogy újra éledjen, haloporaiból felkeljen és hirdesse újból Isten örökké való lényét. A napkori kiesiny mustármag megmozdult, terebélyes javá akar nőni és hirdetni a református ősi erőt. Az élni akarás, az evangélium erősítő, erjesztő kobásza, meg akarja újítani, nagyvá tenni az ősi egyház maradvékát, a kiesiny kalvinista egyházat régi dicsőségébe akarja visszaállítani. Testvéreink! Jöjjelek, segítsetek nekünk e szent törekvésünk elérésében! Mi magunkban e szép munka elvégzésére képtelenek vagyunk; de összefogással, erős hittel összehordhatjuk a napkori imaház költségeit. Hogy legyen világitó jáklya ez a kis gyülekezet az elnyeléssel fenyegető felkezelés tengerben, építsünk közös erővel, testvéri összetartással számukra egy kis imaházat, mely beehetetlen vára, erős Sionja lesz a poraiból feléledt, régi napkori dicső gyülekezetnek...”

A lelkészképző új szabályzata. A tiszántúli református egyházkerület igazgatótanácsa 1942 augusztus hó 28-án tartott ülésén elfogadta az egyházkerület debreceni lelkészképzőintézetének új szabályzatát. Az új szabályzatot az tette szükségessé, hogy a Konvent időközben elrendelte a theologiai oktatásnak öt évre való felemelését és hogy a debreceni egyetem hittudományi hallgatói körében megalakult az úgynevezett Theologus Gyülekezet. Az új szabályzat e két fontos újítás figyelembevételével készült. A szabályzat egyik legfontosabb novuma a 11. §, amely kimondja, hogy „A tiszántúli református egyházkerület a lelkészképzőintézet tanárainak tekintti és nyilvánítja a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem református hittudományi karának nyilvános rendes és nyilvános rendkívüli tanárait is, akik az intézet oktató és nevelő munkájában felkérésre vagy saját kívánságukra az intézet igazgatójával történő megállapodás szerint résztvesznek”.

Debrecen város törvényhatósága szeptember hó első napján délben rendkívüli közgyűlés keretében áldozott vitéz nabhányai Horthy István emlékének. Az ifjú hős nevét a jegyzőkönyvben megörökítették; a kassai m. kir. Horthy Miklós-repülőakadémián, elsősorban debreceni illetőségű ifjak részére két alapítványi helyet létesítettek; a Simonyi-út folytatásában a Pallagi-utat Horthy István-útnak nevezik el; a városháza közgyűlési terme számára megfestetik Horthy István életnagyságú arcképét; végül koszorúmegváltás címen a város közönsége nevében ezer pengőt adományoztak a Vöröskereszt javára. Az áldozathozatalban gazdag közgyűlés ünnepi szónoka Dr. szeptéteri Kun Béla egyetemi tanár, egyházmegyei gondnok volt, kinek mélyen megható beszédéből közöljük az alábbi részleteket:

„Az embernek annyi az igazi értéke, amennyivel több a mások javára végzett szolgálata a maga hasznára végzetténél. Minél nagyobb a többlete, annál közelebb áll az örök eszményhez. A Jézus Krisztushoz, aki mások vátságául tisztán, büntetlenül adta magát a bűnösöknek is meggyalázó keresztalátra. Vitéz Horthy István is vállalt minden feladatot, mert tudta, hogy aki Krisztus nyomán elveszti az életét, megtartja azt, és aki meg akarja tartani, az veszíti el. Kormányzó Urunk előtt pedig világit az Ige tanítása: Isten is úgy szerette a világot, hogy tulajdon fiát adta érte... Az a kívánságunk, hogy a magyar ifjú bátorágban és kötelességtudásban kövesse a Horthy István példáját. Azt akarjuk, hogy a fiatal nemzedékről nemzedékre azt a szolgálatot, amelyet Horthy István repülőjohadnagy végzett, az ő nevének varázsa alatt tanulják és igyekezzenek méltó lenni ahhoz, akiről nevezett alapítványon nevelődnek... Bizalom Isten iránt. Mintegy vallástétel: Érezzük, Uram, keservesen sújoltál, tudjuk, hogy máskor is, százszor is megteheted. Mégsem félünk, mert tudjuk, hogy Te, aki a magad fiát is odaadta értünk, mindennel a javunkat akarod. Lám, most is merjük a fiainkat újra meg újra ránevelni arra a feladatra, amely most elrettentően gyászosan végződött: Az a repülőgép, amelyen Kormányzóhelyettesünk befejezte földi életét, nem teljé zuhant, hanem beláthatatlan magasságba emelkedett. Nem a halál sötétjébe vitte őt, hanem a megdicsőülés ragyogó fényébe. Mert amíg magyar lesz — és az mindig fog lenni, — emlegetik, magasztalják, áldják Horthy István nevét.”

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától

1897—1942. szám.

TÁRGY: Utasítás a palást viseléséhez.

KÖRLEVÉL.

valamennyi kebelbeli lelképásztor, lelkész atyánkfiahoz és lelkészképesztésű testvéreinkhez.

A Magyarországi Református Egyház lelkészeinek palástviselését az Istentiszteleti Rendtartás 4. §-a s az 1933. évi egyházi II. tc. 11. §-a szabályozza. A gyakorlatban ezen szabályok alkalmazására nézve többféle értelmezés és szokás alakult ki. Ezek közül egynemelyik a lelkész állás és tisztség evangéliumi decorumát nem szolgálja s az I. Korinthus 14 : 40-ben kifejezett nagy bibliai alapkövetelménynek nem felel meg. A mai idők nem alkalmasak arra, hogy egyházunk törvényhozása a magyar református lelkészek szertartási és ünnepi öltözetét, valamint általában a lelkészek öltözködését, valamint megjelenését részletes és maradandó rendelkezésekkel szabályozza. Addig tehát, míg ez megtörténhetné, a többi egyházkerületek püspökeivel egyetértésben az egyházkerületbe kebeleztet összes lelkésztestvéreimnek az 1933. évi egyházi I. tc. 129. § g) pontjában gyökerező felvigyázói jogomnál és kötelességemnél fogva a következőket adom utasításba:

1. Elvileg a palástot csak az a lelkész öltethi fel, aki istentiszteleti szolgálatot végez, tehát Igét hirdet, vagy az igehirdetőnek az Úr asztalánál segédkezik. Idetartozik az az alkalom is, amikor a lelkész hivatalos minőségében (tehát nem mint egyszerű gyülekezeti tag) vesz részt az istentiszteleten (pl. amikor felszentelik, beiktatják), vagy pedig amikor lelkésztestársát a templomi istentiszteletre be-kíséri s az utóbbi által végzett istentiszteleten a „Mózes

székében" ülve résztvesz, de tulajdonképpen készen áll bármely esetleges szolgálatra (pl. ha a szolgálatot végző lelkészárs hirtelen rosszul lesz és a szolgálatot a kísérőnek kell folytatnia és befejeznie).

Mivel azonban a paláston kívüli egységes magyar református „ünnepi papi ruha“ kérdését még eddig nem sikerült megoldani, a gyakorlatban kialakult az a szokás, hogy lelkészeink egyéb alkalmakkor is öltönek palástot. Ez a szokás a jelen helyzetben a fentebb említett rendelkezés fenn is tartandó a következő esetekben:

a) Amikor valamelyik egyházi önkormányzati testület (presbitérium, egyházmegye, egyházkerület) közgyűlése vagy elnöksége úgy intézkedik, hogy a kebelbeli lelkészek valamely ünnepi (istentisztelettel is egybekapcsolt) összejövetelen testületileg vesznek részt akár templomban, akár templomon kívül;

b) amikor a lelkész hivatalos minőségében az Államfő, vagy akár egyházi, akár világi főhatósági személy ünnepélyes fogadásában résztvesz, vagy előtte tiszteleg. Ilyen eset különösképpen az, amikor a lelképásztor presbitériuma élén fogadja a generális vizitációt vezető püspököt. Ezekben az esetekben az üdvözlésnek, tekintettel éppen a palástra is, mindig bibliai Igével kell történnie.

Egyéb, akár milyen ünnepélyes egyházi vagy polgári alkalomkor a palást felvétele semmivel meg nem okolható és feltétlenül mellőzendő. Különösen is rámutatok arra, hogy a lelkészek házasságkötése alkalmából való palástviselése egészen helytelen és a palást rendeltetését teljesen szem elől tévesztő rossz szokás, amelynek gyakorlását szigorúan megtiltom.

2. A palástot csak egészen fekete öltönydarabok és fehér ing fölé szabad felöltöni, a törvény rendelkezésének világos intenciója szerint (ami a hadi szolgálatban lévő lelkészekre természetesen nem vonatkozik). Színes felöltő, esikós nadrág, tarka vagy színes ing, mintázott nyakkendő, színes cipő a palásttal együtt viselve nemcsak vaskos ízléstelenséget, hanem szent prófétai-történelmi öltönytünk állandó profanizálását is jelenti és a viselt hivatali állás méltóságát sérti. Akinek a jelenlegi viszonyok közt „hosszú fekete kabáttra“ (atillára, togára, szalonkabáttra) nem telik, annak is tartozó kötelessége egy rend fekete zakkó-öltönyt, vagy zsinóros fekete magyar-öltönyt (fekete nadrággal) beszerezni és hosszú fekete felöltőről gondoskodni. Praktikus a magas mellény, mert kikapcsolja a nyakkendőkérdést. Viszont, ha valaki zsinóros fekete magyar-öltönyt visel a palásthöz, nyakkendője annak is legyen egészen fekete.

3. A palást rendeltetése kizárja, hogy valaki a palásttal egyidőben egyesületi, mozgalmi vagy pártjelvényeket (akár még vallásos egyesületek jelvényeit is), vagy éppen pártokat jelző ruhadarabokat, pl. színes inget, viselhesen. Az a lelkész, aki akár palástosan, akár még a nélkül is párt-politikailag tüntetni akar öltözékével, megszegi az 1933. évi egyházi II. tc. 10. § e) pontja világos tiltó rendelkezését. Az Államfőtől, vagy egyebünne kapott hadi vagy polgári kitüntetések az 1. b) pont alatt említett esetekben lehet és kell viselni; mikor azonban a lelképásztor Igét hirdet, vagy a sákramentumot szolgáltatja ki, semmiféle földi kitüntetés látható jeleit nem viselheti.

4. A törvény rendelte fekete bársony süveget minden palástviselési esetben okvetlenül szintén viselni kell s nem szabad sem otthon hagyni, sem akár kemény, akár puha kalappal helyettesíteni.

5. Ha a lelképásztor az 1. a) és b) pontok alatt említett esetekben jelenik meg valahol palástosan, legyen gondja előre arra, hogy neki a palástos lelkészt megillető hely biztosíttassék.

Ha a lelkészek szolgálata, vagy ünnepélyes megjelenése helyére hosszabb kocsitúton vagy vasúton, autóbusszon, villamoson kell mennie, a palástot ne felöltve vagy a karjára vetve, hanem kizárólagos viselésben kell viselni. Ha gyalogosan fordulnak utcákon kell esetleg a palásttal keresztülmennie, akkor se öltse magára a palástot, hanem szépen összehajlítva a karján vigye és hozza.

A palástot vendéglőbe, kávéházba vagy más valami nyilvános helyiségre még abban az esetben sem szabad bevinni, hogyha ruhatarba helyezhető. Ha vidékről jövő számára ez mégis elkerülhetetlen (pl. vendéglői közéből alkalmával), a palástot kizárólagos viselésben kell viselni.

6. Felhívom az Esperes. urakat, szíveskedjenek ennek az utasításnak megtartását minden adandó alkalommal gondosan ellenőrizni. Azok ellen, akik nem tartják meg, a törvényes eljárást meg kell indítani.

Ez az utasítás szent hivatásunknak elsősorban önmagunk által való megbecsültetésén és annyira kívánatos testületi feylemlünkön kívül annak az apostoli intelemnek megvalósítását is célozza, „hogy a kívülbálók iránt tisztelegesen viselkedjétek...“ (I. Thess. 3:12a). Ezért magunknak, a reánk bízottaknak, református egyházunk méltóságának és Küldönc szent nevének egyaránt tartozunk azzal, hogy ezt a törvényen alapuló utasítást ne kellemetlen nyűgnek, hanem üdvös féknek érezzük s még a legnehezebb körülmények között is lelkiismeretesen és boldog büszkeséggel megtartsuk.

Keit Debrecenben, 1942 augusztus 28.

Atyafiságos tisztelettel:

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4936—1942. szám.

TÁRGY: Népiskolai rendtartás.

KÖRLEVÉL

a népiskolát fenntartó egyházközségekhez.

Iskolafenntartó egyházközségeink figyelmét felhívom arra, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1942. évi május hó 5-én 31,000—1942. sz. a. kelt rendeletével életbeléptette az állami népiskolai rendtartást. (L. Hivatalos Közlöny 1942. évi május hó 15-i 10. számát.)

Tekintettel azonban arra, hogy a 307—1937. sz. könventi határozattal kiadott Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika egyes rendelkezései az állami Népiskolai Rendtartással szemben kiegészítésre szorulnak, szükségesnek mutatkozik a református Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika átdolgozása. S mivel ez a munka hosszabb időt vesz igénybe, felhívom a vezetésem alatt álló egyházkerületi népiskolát fenntartó egyházközségeit, hogy népiskoláink rendtartása tekintetében mindaddig, míg a 307—1937. számú határozattal kiadott és átdolgozás előtt álló Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika egyes rendelkezései az időközben történt állami intézkedésekkel összhangba nem hozhatók vagy újakkal nem pótolhatók, mindazokra a kérdésekre nézve, amelyekre a Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika intézkedéseket nem tartalmaz, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1942. évi május hó 5-én kelt 31,000—1942. VKM számú rendeletéhez mellékelt Népiskolai Rendtartáshoz alkalmazkodva járjanak el.

Debrecen, 1942 aug. 31.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetések

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni. Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A hajdúböszörményi református Boeckai-gimnáziummal 1942. évi szeptember hó 1-én betöltendő magyar-latin szakos rendes (esetleg helyettes) tanári állásra a szabályszerű ill. t. ményekkel ezenem pályázat hirdettetik. Pályázhatnak olyan okleveles protestáns vallású tanárok, akik a magyar és latin nyelvből középiskolai tanári képesítést nyertek. Szabályszerűen felszerelt kérvényüket a gimnázium Igazgatótanácsának címezve, folyó évi szeptember hó 15-ig küldjék be a gimnázium igazgatóságához. A megválasztott nőtlen tanár a Kálvineum fiúinternátusában alkalmazást nyerhet.

Berettyóújfalui református polgári leányiskolája egy lemondás folytán megüresedett magyar-német-történelem és egy földrajz-történelem szakos tanári állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak protestáns vallású polg. vagy középiskolai nőtanárok, kiknek ilyen képesítésük van, de ilyenek hiányában más szakosok pályázatát is figyelembe veheti az igazgatótanács. A megválasztottat állásában a vallás-

és közoktatásügyi minisztérium erősíti meg. Előlépés és illetmény fizetési kiegyenlítő államszegéllyel az állami tanárokéval egyezik. Költözködési költséget az iskola megtéríti. Az igazgatótanáshoz intézett kérvényeket az iskola Igazgatóságához kell szept. 30-ig beküldeni. Állás azonnal elfoglalandó!

Bakonszeg református egyházközség e lap 12. számában közzétett pályázati hirdetését szeptember hó 13-ig meghosszabbítja, ugyanakkor választás. Próbaéneklés, megjelenés előnyös.

Beregdaróc református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet az orosz határenél elűntként nyilvántartott II. sz. tanítója helyettesítésére. Javadalma a tanítói kezdőfizetés 10%-a az egyháztól, a többi államszegély. Kötelessége a reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés, kántor helyettesítése. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 14 nap. Okmányokkal, válaszlellyel felszerelt kérvények a református lelkesítő hivatalhoz Beregdaróc (postaügnökség), Bereg megye küldendők.

Darnó református egyházközsége tanítónői állására pályázatot hirdet. Határidő 21 nap. Egy szoba-konyha lakás. Állás azonnal elfoglalandó.

A **hegyközpályi** református egyházközség kántor-tanítói állására a folyó évi 17. számban meghirdetett pályázatot szeptember 7-i határidővel ismételtelen meghirdeti. Az állás, mely helyettesítéssel is betölthető, azonnal elfoglalandó. Presbitérium.

Kishódos református egyházközsége pályázatot hirdet egytanerős kántortanítói állásra. Javadalom: lakás természetben; föld, búza, fa — 33 értékegységben — és államszegély. Pályázati határidő szeptember 21. Nők is pályázhatnak. Református egyházközség, Kishódos, Szatmár m.

Kisköles ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett egytanerős iskolájához organista-kántortanítói állásra. Javadalom: a) 3 szoba, konyhából álló lakás, szükséges melléképületekkel és kert, b) 14 kat. föld és 734 □-öl szántóföld haszonélvezete egytáborban, c) 10 mázsa búza, d) 10 mázsa szemestengeri, e) 21 m² basáb tűzifa beszállítva, f) Temető fűtermésének fele, g) Stóla, h) Államszegély, i) Földiek mindennemű adóját az egyház fizeti. Kötelességek: 8 osztály tanítása, kántori teendő, énekkarvezetés, egyházi munkában törvény- és szabályrendeletek szerinti részvétel. Az egyházközség Szatmár megyében van, a nagybányai egyházmegyébe kebeleztve. Szatmártól 12 km. kövesút mellett, napi négyszeri autóbusszjáratral. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Választás okt. 1-én. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a Szolgálati Pragmatika és a vonatkozó VKM rendeletében előírtan felszerelve válaszlellyel ellátva: Református Lelkesítő Hivatal címére, Kisköles küldendők.

A **Kisújszállás** református egyháztanács pályázatot hirdet a tényleges katonai szolgálatot teljesítő külhatári „Lipcseny” népiskolai tanító helyettesítésére. Fizetés törvényszerű, lakás: természetben. Kötelesség: az I—VI. vegyesosztály és a gazd. továbbképző csoport tanítása. Pályázhatnak tanítónők is. Pályázati határidő 3 hét. Pályázati kérvények Református Iskolaszék, Kisújszállás címre küldendők.

A **nyírmeggyesi** református egyházközség pályázatot hirdet harmadik számú tanítói állására. Kötelesség: törvényszerű. Fizetés 20% helyi javadalom, lakás, a többi államszegély. Határidő 21 nap, állás jogerő után azonnal elfoglalandó. Kérvények a Református Lelkesítő Hivatalhoz küldendők.

A **salánki** református egyházközség bevonult kántortanítója helyettesítésére 1942—43. tanévre, azonnali alkalmazásra helyettesít keres. Fizetése törvényszerű. Cím: Református Lelkesítő Hivatal, p. Salánk, Ugocsa xv.

A **Tiszafüredi** református egyházközség sürgős pályázatot hirdet a közeljövőben betöltésre kerülő tanítói állások ideiglenes helyettes tanítóval történő ellátására. Jelentkezés azonnal benyújtható fenti címre.

TARTALOM:

Kardos Lajos: Gondok és gondolatok iskolai év kezdetén
A németországi elemi iskolák helyzetképe
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Halottaink —
Különfélék — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetések — Hirdetések.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1942—2191

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
ben fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-52. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Áltöldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református Iparos.

A „TAKARÉKOSSÁG” KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNIUMGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

1867—1942.
75. év

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatok, villamos fűtőberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

